

Často kladené otázky k fotografiám a audiovizuálnym záznamom

Každý prevádzkovateľ je zodpovedný za to, že pri **zverejnení** fotografií má stanovený vhodný právny základ podľa čl. 6 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (ďalej len „Nariadenie“) (obdobne § 13 ods. 1 zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov).¹ Z určenia správneho právneho základu vyplývajú práva dotknutých osôb.

Tento dokument sumarizuje možnosti prevádzkovateľov pri určení právnych základov pri zverejňovaní fotografií.

1. Verejné podujatia a akcie

Zhromažďovanie informácií o spoločenských, športových alebo kultúrnych udalostiach a dokumentácia týchto udalostí prostredníctvom audiovizuálnych alebo iba vizuálnych záznamov sa považuje za spracúvanie osobných údajov za predpokladu, že fyzická osoba je identifikovaná alebo identifikovateľná.² Hovoríme napríklad o fotografiách, ktoré zachytávajú podobizne jednotlivých fyzických osôb, ktoré sa zúčastnia podujatia; naopak fotografie, ktoré z *väčšej vzdialenosti* zachytávajú iba priebeh akcie, ale nie podobizne fyzických osôb, sa za spracúvanie osobných údajov nepovažuje.

- Vyhотовovanie fotografií v rámci podujatí pre širokú verejnosť

Zákonnosť fotografovania alebo vyhotovovania videozáznamov na propagačné účely môže byť založená na **súhlase**³ dotknutej osoby so spracúvaním osobných údajov, ktorý musí byť udelený slobodne a musí byť konkrétny, informovaný a jednoznačný. Podmienky poskytnutia súhlasu sú bližšie upravené v čl. 7 Nariadenia/§ 14 zákona č. 18/2018 Z. z. Dotknutá osoba má právo súhlas kedykoľvek *odvolať* a pred poskytnutím súhlasu musí byť o tomto práve informovaná. V prípade tohto inštitútu musí predovšetkým prevádzkovateľ *vedieť preukázať*, že dotknutá osoba vyjadrila súhlas so spracúvaním osobných údajov. Najvhodnejšie je preto vyhotoviť súhlas pre dotknutú osobu tak, aby mal prevádzkovateľ dôkaz o jeho udelení v písomnej forme, a to buď v listinnej alebo elektronickej podobe, pokiaľ si uchová o „zakliknutí“ súhlasu na svojom webovom sídle elektronicкую evidenciu.

¹ Bližšie k zákonnosti spracúvania osobných údajov – Metodické usmernenie úradu č. 2/2018, dostupné na: https://dataprotection.gov.sk/uouu/sites/default/files/mu_c.2_2018_k_zakonnosti_spracuvania.pdf

² Podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia (obdobne § 2 zákona č. 18/2018 Z. z.) sú osobnými údajmi akékoľvek informácie týkajúce sa identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osoby; identifikovateľná fyzická osoba je osoba, ktorú možno identifikovať priamo alebo nepriamo, najmä odkazom na identifikátor, ako je meno, identifikačné číslo, lokalizačné údaje, online identifikátor, alebo odkazom na jeden či viaceré prvky, ktoré sú špecifické pre fyzickú, fyziologickú, genetickú, mentálnu, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu tejto fyzickej osoby.

³ Bližšie k tomuto právnemu základu - Usmernenie pracovnej skupiny WP 29 k súhlasu podľa Nariadenia. Dostupné aj na: https://dataprotection.gov.sk/uouu/sites/default/files/usmernenia_k_suhlasu.pdf.

Podľa názoru úradu je akceptovateľný aj jednoznačný potvrdzujúci úkon dotknutej osoby⁴, ak sú splnené dve podmienky:

- Súhlas je preukázateľný (napríklad zaznamenaný na samotnej fotografii alebo videozázname v podobe symbolu vyjadrujúceho súhlas v zmysle podmienok určených prevádzkovateľom – náramok, zreteľne oddelené časti miestnosti atď.) Je však potrebné uviesť, že nakoľko ide o konkludentný súhlas, udelený konaním dotknutej osoby, ktorá napríklad vstupom do vyhradenej časti miestnosti vyjadří súhlas so spracúvaním/fotografovaním, dôkaz o tom, že dotknutá osoba udelila slobodný, konkrétny, jednoznačný súhlas s vyhotovením fotografie, nie je pre prevádzkovateľa natoľko spoľahlivý;
- Dotknutá osoba bola riadne a včas informovaná o podmienkach spracúvania, vrátane podmienok vyjadrenia súhlasu a jeho odvolania.

Druhou možnosťou je výber právneho základu v podobe **oprávneného záujmu po vykonaní testu proporcionality**. Tento právny základ je využívaný najmä v prípadoch, kedy nie je z objektívnych príčin možné zabezpečiť súhlasy dotknutých osôb pre vyhotovovanie a následné prípadné zverejňovanie fotografií, a to s ohľadom napríklad na nemožnosť vopred identifikovať účastníkov akcie, ale najmä veľký, nelimitovaný počet účastníkov akcie, či podmienky konania podujatia. Ako príklad možno uviesť prevádzkovateľa, ktorým je *mestská knižnica* a jej oprávneným záujmom môže byť napríklad zvýšenie záujmu verejnosti o kultúrne a výchovno - vzdelávacie podujatia.

V oboch prípadoch je dôležité splniť si **informačnú povinnosť** podľa čl. 13 Nariadenia/§ 19 zákona č. 18/2018 Z. z. vo vzťahu k účastníkom podujatia, predovšetkým v prípade právneho základu súhlasu o práve dotknutej osoby *odvolať udelený súhlas* a v prípade právneho základu oprávneného záujmu o *práve namietať*, s určením spôsobu a subjektu, ktorému sa takéto námietky/odvolanie súhlasu majú doručiť.

Informačnú povinnosť si možno splniť napríklad vo forme informačnej tabule alebo plagátu pri vstupe do priestranstva konania akcie, na vstupenkách či pozvánkach je vhodné informovať účastníkov o skutočnosti, že z priebehu akcie sa budú vyhotovovať fotografie. Možné je tiež, aby si účastníci pred samotným zverejnením prezreli zábery (napríklad prostredníctvom zaslania dočasne fungujúceho linku na ich e-mailové adresy), ktoré budú zverejnené a mohli tak vopred uplatniť svoje námietky, samozrejme pokiaľ uvedené nepredstavuje pre prevádzkovateľa neprimeranú záťaž. Takisto fotografujúci by mal vhodným spôsobom usmerňovať účastníkov a do úvahy prichádzajú aj ďalšie rôzne opatrenia, ktoré môže prevádzkovateľ využiť, aby bol dopad spracúvania na súkromie dotknutej osoby, čo možno najviac primeraný. Odporúčame napríklad vyčleniť a označiť vyhradený priestor, ktorý bude snímaný. Ostatné povinnosti, napríklad potreba prijatia *primeraných bezpečnostných opatrení*, likvidácia osobných údajov a dodržanie *základných zásad spracúvania* zostávajú zachované.

⁴ Podľa čl. 4 ods. 11 Nariadenia „súhlas dotknutej osoby“ je akýkoľvek slobodne daný, konkrétny, informovaný a jednoznačný prejav vôle dotknutej osoby, ktorým formou **vyhlásenia** alebo **jednoznačného potvrdzujúceho úkonu** vyjadruje súhlas so spracúvaním osobných údajov, ktoré sa jej týka.

- **Vyhotovovanie fotografií v rámci podujatí organizovaných pre školy alebo predškolské zariadenia**

Ako bolo uvedené vyššie prevádzkovateľ musí pre každý účel spracúvania disponovať primeraným právnym základom, to znamená, že je potrebné vždy zohľadniť konkrétne okolnosti prípadu. Ak bližšie analyzujeme právny základ *oprávnený záujem*, čl. 6 ods. 1 písm. f) Nariadenia/§ 13 ods. 1 písm. f) zákona č. 18/2018 Z. z. stanovuje, že spracúvanie je zákonné iba vtedy a iba v tom rozsahu, keď je nevyhnutné na účely oprávnených záujmov, ktoré sleduje prevádzkovateľ alebo tretia strana, s výnimkou prípadov, keď nad takýmito záujmami prevažujú záujmy alebo základné práva a slobody dotknutej osoby, ktoré si vyžadujú ochranu osobných údajov, **najmä ak je dotknutou osobu dieťa.**

Osobitná pozornosť, v prípade ochrany súkromia, a teda aj ochrany osobných údajov, sa venuje činnostiam špecificky zameraným na deti; nevyklúčujeme, že aj v tomto prípade si prevádzkovateľ môže spracúvanie založiť na oprávnenom záujme, ale v prípade, ak prevádzkovateľ vie vopred identifikovať, že dotknutými osobami budú deti (napríklad knižnica organizujúca školskú akciu pre deti sa rozhodne zaznamenať jej priebeh na fotografiách), domnievame sa, že vhodnejším právnym základom spracúvania bude *súhlas* podľa čl. 6 ods. 1 písm. a) Nariadenia/§ 13 ods. 1 písm. a) zákona č. 18/2018 Z. z.

V prípade neplnoletých detí zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) výslovne ustanovuje, že ak dotknutá osoba nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, súhlas vyžadovaný zákonom môže poskytnúť jej zákonný zástupca. Z uvedeného možno vyvodiť, že na súhlas so spracúvaním fotografií zobrazujúcich deti je potrebný súhlas udelený ich zákonnými zástupcami tak, ako ich definuje zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.⁵

Ani potreba zákonného zastúpenia neznamená, že by deti od určitého veku nemali byť požiadané, aby vyjadrili svoj názor na veci, ktoré sa ich týkajú. Vždy je potrebné prihliadať na úroveň mentálnej a právnej zrelosti dieťaťa pokiaľ ide o chápanie postupov spracúvania osobných údajov ako aj technologickú vyspelosť dieťaťa, ktoré určujú, kedy môže rozhodovať o svojich osobných údajoch, a po druhé, mieru, do akej miery majú zástupcovia právo zastupovať neplnoletých v prípadoch, kedy by prípadné zverejnenie osobných údajov poškodilo najlepší záujem dieťaťa.

⁵ V prípade školských akcií je možné, aby od zákonného zástupcu pre prevádzkovateľa, napríklad knižnicu, získala konkrétny súhlas pre účel fotenia detí na podujatí v knižnici, škola. Pre tento účel by škola mohla byť v postavení *sprostredkovateľa*.

2. Čo znamená test proporcionality pri oprávnenom záujme

Aby spracúvanie osobných údajov na základe oprávneného záujmu bolo zákonné, musia byť kumulatívne splnené nasledujúce kritéria:

- záujem, ktorý prevádzkovateľ sleduje musí byť skutočne **oprávnený** – musí existovať primerané očakávanie dotknutých osôb (napríklad pri verejných podujatiach musí dotknutá osoba primerane očakávať, že udalosť bude zdokumentovaná na fotografiách), na základe ich vzťahu k prevádzkovateľovi (napr. v prípade návštevníka knižnice pôjde o čitateľa a klienta knižnice)
- spracúvanie osobných údajov dotknutých osôb na účely oprávneného záujmu prevádzkovateľa je **nevyhnutné** a
- nad oprávneným záujmom prevádzkovateľa **neprevažujú základné práva a slobody dotknutej osoby**.

Odporúčame dôkladne vykonať test proporcionality, na základe ktorého prevádzkovateľ dospeje k záveru, či je oprávnený záujem vhodným právnym základom spracúvania.

Nemožno tiež opomenúť, že zverejnením fotografie sa nemá neoprávnene zasahovať do práva na ochranu osobnosti⁶ a súkromia dotknutej osoby. Prevádzkovateľ môže mať vypracované všetky kroky testu proporcionality a splňať tak pro forma náležitosti právnej úpravy ochrany osobných údajov, avšak nie je vylúčené, že dotknutá osoba bude namietat', že mu bola zverejnením fotografie spôsobená ujma v osobnom, rodinnom alebo profesijnom živote (napríklad zverejnená fotografia zamestnanca z teambuildingu, ktorá ho usvedčuje z nevery, alebo diskreditujúca fotografia riaditeľa spoločnosti v podguráženom stave).

Prípadné porušenie práv na ochranu osobnosti je vymáhateľné v občiansko-právnom konaní, kedy by súd, ako príslušný orgán, posudzoval mieru zásahu do ochrany osobnosti osoby, vystupujúcej na zverejnenom zábere.

3. Fotografie detí na nástenkách školy a školských zariadení

V súvislosti s vyhotovovaním fotografií detí a ich následným zverejnením vo vnútorných priestoroch škôl a školských zariadení, *nie je potrebné získavať súhlas rodičov*. Sme toho názoru, že v prípade zverejnenia fotografií napríklad na triednej nástenke alebo na chodbe školy, je získavanie súhlasov nadbytočné a možno postupovať na právnom základe, ktorým je oprávnený záujem.

4. Postavenie fotografa

V prípade, ak si prevádzkovateľ (napríklad materská škôlka) služby fotografovania objednal u externého subjektu - *profesionálneho fotografa* prichádza do úvahy, že tento bude spracúvať osobné údaje (fotografie) v mene prevádzkovateľa, teda z pohľadu ochrany osobných

⁶ § 11 až 16 Občianskeho zákonníka

údajov bude pre neho sprostredkovateľom a v takomto prípade je potrebné uzatvorenie sprostredkovateľskej zmluvy, ktorá spĺňa náležitosti podľa čl. 28 Nariadenia/§ 34 zákona č. 18/2018 Z. z. Pri ostatných činnostiach (zverejňovanie fotografií, tvorba vlastného portfólia) má samozrejme fotograf zachované postavenie ako samostatného prevádzkovateľa.

5. Zmluva agentúry s modelom/modelkou

V tomto prípade zo samotnej zmluvy vyplýva povaha spracovateľskej činnosti, teda vyhotovovanie a následné zverejňovanie fotografií. Vylúčené teda nie je ani použitie právneho základu podľa čl. 6 ods. 1 písm. b) Nariadenia – zmluva. V takomto prípade by sa osobitný súhlas so spracúvaním nevyžadoval, avšak súčasťou zmluvy môžu byť prvky informačnej povinnosti podľa čl. 13/14 Nariadenia.

6. Spracúvanie fotografií zamestnancov

- fotografia na identifikačnom (služobnom) preukaze zamestnanca, ktorý zamestnávateľ vydáva pri nástupe do zamestnania – oprávnený záujem alebo v niektorých prípadoch **zákonná povinnosť** – čl. 6 ods. 1 písm. c) Nariadenia (napr. § 108 zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v zmysle ktorého „*štátny zamestnanec sa pri vykonávaní štátnej služby preukazuje služobným preukazom. Služobný preukaz, ktorý vyhotoví služobný úrad, obsahuje najmä označenie služobného úradu, meno a priezvisko štátneho zamestnanca, osobné číslo pridelené štátnemu zamestnancovi a fotografiu štátneho zamestnanca.*“).

- fotografia zamestnanca na vnútornej stránke zamestnávateľa prístupnej len pre samotných zamestnancov - vo všeobecnosti vo vzťahu k zverejňovaniu fotografií zamestnancov na **intranete**, najmä ak účelom má byť len zjednodušenie komunikácie medzi zamestnancami uvádzame, že vhodným právnym základom sa javí súhlas zamestnancov (pozn. nahratie fotografie zamestnancom možno považovať za súhlas v zmysle jednoznačného potvrdzujúceho úkonu dotknutej osoby). Z pohľadu špecifickej pracovnej činnosti, alebo pozície zamestnanca, by do úvahy prichádzal aj oprávnený záujem.

- fotografia zamestnanca zverejnená na **internet**e alebo na **sociálnej sieti** - súhlas

7. Súkromné zverejňovanie fotografií na blogu alebo na sociálnej sieti

Osobné a domáce činnosti sú v kontexte čl. 2 ods. 2 písm. c) Nariadenia vyňaté z pôsobnosti právnej úpravy ochrany osobných údajov. Súkromná osoba zverejňujúca osobné údaje (napríklad fotografie zo svojej svadby, profilové fotky) sa nepovažuje za prevádzkovateľa, ktorému by vznikali povinnosti pri spracúvaní osobných údajov podľa Nariadenia, avšak tým nie sú dotknuté ustanovenia § 11- 16 Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov alebo iných osobitných zákonov (napr. zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov).

8. Zverejňovanie fotografií v médiách – napríklad obecné noviny

Za predpokladu, že sú splnené podmienky ustanovené v § 78 ods. 2 zákona č. 18/2018 Z. z. (a teda, že sú obecné noviny registrované na Ministerstve kultúry Slovenskej republiky a spracúvanie osobných údajov v nich je *nevyhnutné pre potreby informovania verejnosti* masovokomunikačnými prostriedkami) obec môže fotografie v obecných novinách zverejňovať, a to bez súhlasu dotknutých osôb. V takomto prípade za splnenia uvedených podmienok, sa javí, že prevádzkovateľ môže na základe verejného záujmu obce tieto fotografie uvedeným spôsobom spracúvať.

Na záver uvádzame, že v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, v súlade s recitálom 51 Nariadenia *spracúvanie fotografií by sa nemalo systematicky považovať za spracúvanie osobitných kategórií osobných údajov.*

Upozornenie:

Informácie uvedené v tomto usmernení majú iba odporúčací charakter, úrad vždy individuálne skúma podmienky a osobitosti spracúvania osobných údajov u konkrétneho prevádzkovateľa.

